

Oamk Journal

Oulun ammattikorkeakoulun julkaisuja

Tämä on alkuperäisen julkaisun rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutuksestaan ja painoasultaan.

This is an electronic reprint of the original publication. This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä/Please cite the original version:

Jokinen, K., Lappalainen, P., Puttonen, S., Raukola-Lindblom, M. & Rautio, T. 2023. Videotallenne älyteknologian mahdollisuuksista osallisuuden edistäjänä – miten sen teimme? Oamk Journal 157/2023. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe20231205151551>

METATIEDOT

Tyyppi: Blogi

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu

Julkaisunumero: 157/2023

Julkaisuvuosi: 2023

Tekijätiedot: Jokinen Kirsi, Lappalainen Pirjo, Puttonen Suvi, Raukola-Lindblom Marjaana, Rautio Tarja

Oikeudet: [CC BY-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Kieli: suomi

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe20231205151551>

Tiivistelmä: TEKOS-hankkeessa tuotetun monialaisen videotallenteen tarkoituksena on tuoda esille, miten älyteknologiaa voidaan hyödyntää toimintakyvyltään erilaisten ihmisten osallisuuden edistämiseksi sekä esittää konkreettisia esimerkkejä älyteknologian prototyypeistä. Tavoitteena oli tuottaa ajatuksia herättävä videosisältö, josta katsojalle välittyisi älyteknologian kehittämisen tarvelähtöisyys ja kehittämisessä tarvittavat monialaiset näkökulmat. Videon suunnittelu alkoi tavoitteiden, kohdeyleisön ja esiteltävien älyteknologiaratkaisujen määrittelyllä. Videosisällön keskiössä on monialainen keskustelu älyteknologian soveltamisesta osallisuuden lisäämiseksi. Valmis video on nähtävillä Sote-akatemian YouTube-kanavalla ja TEKOS-hankkeen verkkosivuilla.

Opetus- ja
kulttuuriministeriö

Videotallenne älyteknologian mahdollisuuksista osallisuuden edistäjänä – miten sen teimme?

11.12.2023 - Jokinen Kirsi, Lappalainen Pirjo, Puttonen Suvi, Raukola-Lindblom Marjaana, Rautio Tarja

Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamassa ja Satakunnan ammattikorkeakoulun koordinoimassa monialaisessa Teknologialla osallisuutta – verkostolla vaikuttavuutta -hankkeessa (TEKOS) suunniteltiin ja toteutettiin videotallenne älyteknologian hyödyntämisestä ihmisten osallisuuden edistämiseksi. Videon suunnittelu ja käsikirjoittaminen toteutettiin monialaisesti kevään ja kesän 2023 aikana. Kuvaukset järjestettiin Turussa Yliopistonmäellä elokuun 2023 lopussa. ”Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty” -väite osoittautui paikkansa pitäväksi myös hankkeen tuotoksena toteutetun videon suunnittelussa ja toteutuksessa.

Älyteknologialla on valtava potentiaali vahvistaa osallisuutta eri yhteisöissä. Aiheen havainnollistamiseksi suurelle yleisölle päätettiin hankkeen tuotoksena julkaista videotallenne, jossa esimerkein kerrotaan älyteknologian hyödyntämisestä ihmisten osallisuuden edistämiseksi. Tämä blogiteksti antaa katsauksen videon suunnittelun ja toteuttamisen prosessiin.

Hankkeessa tuotetun videon tarkoituksena on tuoda esille monialaisen keskustelun kautta konkreettisia esimerkkejä ja käytännön vinkkejä siihen, miten älyteknologiaa voidaan hyödyntää toimintakyvyltään erilaisten ihmisten osallisuuden edistämiseksi.

Video on suunnattu niin ammattilaisille, eri alojen opiskelijoille kuin kaikille aiheesta kiinnostuneille. Aihepiiri koskettaa logopedian, toimintaterapian, älyvaate- ja huonekaluteknologioiden sekä erityispedagogiikan opiskelijoita, opettajia, tutkijoita ja organisaatioita. Videon kohderyhmiä ovat luonnollisesti myös kliinisessä työssä toimivat puheterapeutit, toimintaterapeutit, erityisopettajat ja heidän organisaationsa sekä osallisuutta tukevan älyteknologian käyttäjät.

Videon suunnittelu ja käsikirjoittaminen

Ensimmäinen vaihe videon tekemisessä oli suunnitteluvaihe. Hanketiimi määritteli videon tavoitteet ja kohdeyleisön sekä päätti videolla esiteltävät älyteknologiaratkaisut.

Tavoitteena oli tuottaa ajatuksia herättävä videosisältö, josta katsojalle välittyisi älyteknologian kehittämisen tarvelähtöisyys ja kehittämisessä tarvittavat monialaiset näkökulmat.

Videosisällön keskiöön haluttiin monialainen keskustelu älyteknologian käyttö- ja soveltamismahdollisuuksista osallisuuden lisäämisessä kaikille ymmärrettävällä tavalla. Yhteisessä keskustelussa haluttiin avata älyteknologiaratkaisujen soveltamisen hyötyjä erilaisissa ympäristöissä asiakkaan ja lähipiirin näkökulmasta. Videon punaisena lankana päätettiin käyttää Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) kokoamia Osallisuusindikaattorin [1] väittämiä.

Videon kuvaaminen

Toinen vaihe videon tekemisessä oli kuvausvaihe. Video kuvattiin Turussa Yliopistonmäellä Rosettan webinaaristudiossa perjantaina 25.8.2023. Videon kuvaamisen ja editoinnin toteutti Sote-akatemian projektityöntekijä.

Videolla esiintyvät TEKOS-hankkeen eri alojen asiantuntijat. Ennen varsinaisen kuvauksen käynnistämistä videon kuvaaja ja videolla esiintyvät asiantuntijat kokoontuivat yhteisen pöydän ääreen ja virittäytyivät kuvaustilanteeseen yhteisessä, vapaamuotoisessa keskustelussa (kuva 1).

KUVA 1. Virittäytymistä kuvaustilanteeseen (kuva: Kirsi Jokinen).

Monialaiseen keskusteluun osallistui TEKOS-hanketiimin logopedian, toimintaterapian, älyvaate- ja huonekaluteknologian sekä erityispedagogiikan lehtoreita ja tutkijoita. Kuvaustilanteessa keskusteltiin TEKOS-hankkeessa kehitettyjen älyvaate- ja älyhuonekaluprotojen käyttömahdollisuuksista. Tekniikan asiantuntija kertoi teknologiasta kaikille ymmärrettävällä tavalla, ja muut asiantuntijat toivat keskusteluun ihmisten osallisuuden ja toimintakyvyn näkökulman. Monialaisen vuoropuhelun lisäksi videolle tuotiin tekstinä myös asiakkaiden kommentteja prototyypeistä. Keskustelussa tuli esille monialaisessa kehittämisessä tarvittavia elementtejä, kuten uskallus lähteä keskeneräisestä liikkeelle, yhteisen kielen ja ymmärryksen löytäminen, luottamuksellinen ilmapiiri sekä uskallus kommentoida ja kysyä avoimin mielin.

Ammattitaitoinen kuvaaja sekä sopiva tila, valaistus ja kuvauskalusto varmistivat sitä, että lopputuloksena syntyvä video olisi tavoitteiden mukainen. (Kuva 2.)

KUVA 2. Kuvaukset käynnissä studiossa (kuva: Kirsi Jokinen).

Videon editointi ja jälkituotanto

Kolmas vaihe videon tekemisessä oli videon editointi ja jälkituotanto. Videon muokkauksessa käytettiin Adobe Premiere Pro:ta. Kuvauksissa tallennettu materiaali sekä Tampereen yliopiston tutkijan kuvaamat teknologiavideot liitettiin yhteen ja materiaalia leikattiin tarvittavilta osin. Sekä kuvaa että äänenlaatua jälkikäsiteltiin: äänentasoja tasoitettiin, valoeffektejä säädettiin ja kuvaa rajattiin osin uudelleen.

Videolle lisättiin TEKOS-hankkeen graafisia elementtejä sekä tekstimuodossa olevia nostoja, jotka avaavat osallisuutta edistävän älyteknologian suunnitteluperiaatteiden ja käytön hyötyjä katsojille. Nostoja tehtiin THL:n Osallisuusindikaattorista, asiakkaiden kommentteista sekä keskustelijoiden mainitsemista monialaisen yhteistyön periaatteista. Äänettömien kohtien täydennykseksi haettiin musiikkia maksuttomasta filmmusic.io-palvelusta. Jälkituotantovaiheessa video tekstitettiin ulkopuolisena hankintana Lingsoftilla.

Videon julkaiseminen ja jakelu

Viimeinen vaihe videon tekemisessä oli valmiin videon julkaiseminen ja jakelu. Julkaisualustaksi valittiin Sote-akatemia YouTube-tili ylläpidon jatkuvuuden varmistamiseksi. Video (video 1) [2] on julkaistu RoboAI:n TEKOS teknologialla

osallisuutta – verkostolla vaikuttavuutta verkkosivustolla [3], josta se on avoimesti hyödynnettävissä.

VIDEO 1. TEKOS – Teknologiaalla osallisuutta, verkostolla vaikuttavuutta. Keskustelijat: yliopistonlehtori, erityisopettaja, fysioterapeutti Jaanet Salminen, toimintaterapeutti (YAMK), projektipäällikkö Tarja Rautio, toimintaterapeutti (YAMK), lehtori Pirjo Lappalainen, Tenure Track -professori, insinööri, puheterapeutti Johanna Virkki ja yliopisto-opettaja, erikoispuheterapeutti Marjaana Raukola-Lindblom. Teknologioiden esittelyvideot: tutkija Mustasin Sakif. Kuvaus ja editointi: projektityöntekijä Suvi Puttonen.

Monialaista ja moniäänistä yhteistyötä

Videotallenne älyteknologian hyödyntämisestä osallisuuden edistämiseksi on arvokas resurssi TEKOS-hankkeessa rakennetulle älyteknologiaa osallisuuden edistämiseksi kehittäväälle verkostolle.

Videotuotannon suunnittelu ja toteuttaminen vaati eri alojen asiantuntijoiden panosta sekä yhteistyötä eri tahojen välillä (kuva 3). Videon tuottamisen prosessi oli opettavainen kokemus kaikille siihen osallistuneille.

KUVA 3. Älyteknologioiden ihmettelyä yhdessä (kuva: Kirsi Jokinen).

Osallisuuden edistäminen älyteknologialla on teknologian kehittymisen sekä monialaisen ja -äänisen vuoropuhelun myötä jatkuvasti kehittyvä alue. Videotallenne suuntaa tulevaisuuteen ja toimii keskustelun herättelijänä tarjoten tietoa ja erilaisia näkökulmia aiheeseen. Toivomme, että video inspiroi ja kannustaa ihmisiä hyödyntämään älyteknologiaa osallisuuden vahvistamisessa.

Kirsi Jokinen

lehtori

Hyvinvointi ja kulttuuri

Oulun ammattikorkeakoulu

Pirjo Lappalainen

lehtori

Hyvinvointi ja kulttuuri

Oulun ammattikorkeakoulu

Suvi Puttonen

projektityöntekijä

Sote-akatemia

Turun yliopisto

Marjaana Raukola-Lindblom

yliopisto-opettaja

Sote-akatemia

Turun yliopisto

Tarja Rautio

projektipäällikkö

TKI-yksikkö

Oulun ammattikorkeakoulu

[TEKOS teknologialla osallisuutta – verkostolla vaikuttavuutta -hanke](#)

Tavoitteena on luoda verkosto älyvaatteiden ja älykkäiden huonekalujen teknologian ympärille, joka edistää osallisuutta ja sosiaalista osallistumista. Tavoitteena on myös edistää osallisuutta moniammatillisen, jatkuvasti kehittyvän koulutuksen ja tutkimuksen avulla.

Kesto: 1.1.2021–31.12.2023

Rahoittaja: Opetus- ja kulttuuriministeriö

Koordinaattori: Satakunnan ammattikorkeakoulu

Osatoteuttajat: Tampereen yliopisto, Turun yliopisto ja Oulun ammattikorkeakoulu

Lähteet

[1] Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Osallisuusindikaattori mittaa osallisuuden kokemusta.

Hakupäivä 2.11.2023. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-asemassa-olevien-osallisuus/tutkimus/osallisuusindikaattori-mittaa-osallisuuden-kokemusta>

[2] RoboAI. TEKOS teknologialla osallisuutta – verkostolla vaikuttavuutta -hankkeen www-sivut. Hakupäivä 2.11.2023. <https://www.roboai.fi/tutkimus-ja-tuotekehitys/projektit/tekos/>